

DSOG *bladet*

Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi

Bestyrelsens klumme 3
Meddelelser fra redaktøren 7
DSOG's bestyrelse 7

Artikler og debat

Different yet still the same ... 9

DSOG-information

DSOG's forårsmøde 2005 15
DSOG's generalforsamling foråret 2005 16
Poster på valg 2005 18
DSOG's FIGO fond 18
Dansk Gynækologisk Cancer Database (DGCD) 21

Annoncering af møder & kurser

Gynækologiske Guidelines 2005 23
Program for tvillingekurset i DSOG's ultralydgruppens
kursusrække 23
Dansk Medicinsk-historisk Selskab 23
God urodynamisk praksis 24
Fetal hjærtundersøgning med ultraljud 25
Kursus i nakkefoldsskanning og rådgivning om prænatale
screeningsundersøgelser 25
Nordisk Kongress i Perinatal Medicin 27
Seksualiseret vold 28

DFKO

Formandsberetning for DFKO for året 2004 29

FYGO

FYGO-nyt 31
Gynækologisk-obstetriske infektioner – fra seksuel debut til klimakterium 33
FYGO-prisen 2004 35
Fygo internatkursus og generalforsamling 36
Generalforsamling i FYGO 37

2005

Februar

Nr. 1

Årgang 26

Bestyrelsens klumme

I slutningen af november afviklede vi traditionen tro DSOG's efterårsmøde i København.

Fredagens videnskabelige program bød tilhørerne på den udsøgte fornøjelse at opleve to forrygende og velforberejede foredrag: Bente Klarlund Petersen gav et højaktuelt indlæg om motion og graviditet; i perspektiv af tidligere tiders motionsrestriktive indstilling overfor gravide ledte Bente Klarlund os gennem den foreliggende – og måske især mangel på – evidens inden for dette felt. Meget tyder på, at motion – også for gravide – er et absolut gode, og at der ikke er grundlag for at forhindre den fysiske udfoldelse, den gravide føler sig veltilpas med. Oven i købet er der formentlig god grund til at opfordre overvægtige, immobile gravide til en højere grad af fysisk aktivitet. Bente Klarlund har for nylig modtaget en større bevilling til etablering af et institut, der skal forske inden for området, så vi kan se frem til ny evidens inden for de kommende år.

Fra podiet fik vi herefter en opdatering vedrørende den operative urogynækologi ved Skejby-teamet, Susanne Axelsen og Karl Møller Bek. Sædeles interessant – ikke mindst at stadig flere indgreb kan gennemføres i lokalanæstesi og afvikles i ambulant regi, hvilket bliver endnu mere væsentligt set i lyset af patientpopulationens hastigt stigende størrelse.

Domus Medica udgjorde igen i år den charmerende ramme om aftenens festklædte og feststemte selskab og sublime smagsindtryk fra udsøgte retter flankeret af et velvalgt sortiment af vine bidrog til den gode stemning. Aftenens festtaler, biskop Kjeld Holm, talte om underet ved livet og formåede med sin lune og menneskelighed at formidle noget væsentligt til os alle.

Lørdag formiddag blev vi i løbet af få timer sat ind i højdepunkterne fra mindst 18 års

forskningsindsats inden for alle grene af specialet, da 6 af vore kolleger præsenterede resultater fra deres afhandlinger. Der er sandelig god grund til optimisme på specialets vegne set i lyset af det høje niveau, vore »yngre« kolleger er i stand til at præstere. Rettidigt fremmødte tilhørere havde som vanligt det privilegium, at kunne deltage i afstemningen om »Bedste præsentation« – Efter et ret tæt løb, vandt Anja Pinborg den ærefulde Karl P. Brogaards pris for præsentationen »The outcome of IVF/ICSI twin pregnancies and the consequences of single embryo transfer«. Organons gynækologiske forskningslegat på 40.000 kr. tilfaldt Christina Damsted Petersen for projektet »Vulvodyni. Prævalens, behandlingsmuligheder og indflydelse på kvinders seksualitet«. Hjertelig til lykke til Anja og Christina med de velfortjente priser. Det afsluttende indlæg, status for strukturreformen, stod professor Keld Møller Pedersen for. En grundig og oplysende gennemgang, der ikke kunne undgå at efterlade een med en dyb bekymring for konsekvenserne af de planlagte ændringer.

Men ingen roser uden torne! Trods et godt program, trods en veltilrettelagt fest, var stemningen noget trykket af den ret beskedne deltagelse: 64 deltog i fredagens videnskabelige møde, mens de yngres præsentationer kun blev overværet af 32 tilhørere. Ganske få ledende overlæger og ingen af fagets professorer var til stede. Bestyrelsen anser det for at være et betydeligt problem, at de seniore og toneangivende inden for specialet i et så begrænset omfang finder anledning til at deltage i det, man må anse for et centralt forum for præsentation af specialets fremtidige udvikling. Vi er stærkt bekymrede for signalværdien heraf. Ydermere er vi blevet opmærksomme på, at det tilsyneladende er blevet tiltagende vanskeligt for læger i provinsen at få dækket udgifterne forbundet med deltagelse. Det vil helt automatisk føre til en re-

duceret deltagelse, da omkostningerne nemt løber op i flere tusinde kroner. Også på dette område har de ledende overlæger en afgørende indflydelse gennem deres prioritering af økonomiske midler til deltagelse i kurser og videnskabelige møder. Bestyrelsen har naturligvis også overvejet om indholdet i mødet ikke har haft den tilstrækkelige bredde til at kunne appellere til en bredere del af DSOG's medlemmer. Umiddelbart finder vi ikke, at det kan have været tilfældet, men som det tidligere er angivet her i klummen, vil vi meget gerne høre fra medlemmer, der har forslag til emner for selskabets møder. Vi er klar over, at vi i stigende omfang skal konkurrere med konsekvenserne af den tiltagende subspecialisering. For nogle år siden var det forårsmødet, der var præget af en svigtende deltagelse – det er imidlertid ændret radikalt, efter formen er ændret til internatmøde på Hindsgavl, og de sidste år har været kendetegnet ved et stigende deltagerantal. Bestyrelsen har overvejet, at det i fremtiden kan blive nødvendigt kun at afholde et årligt møde i selskabets regi; et forhold vi naturligvis vil bede forårets generalforsamling om at forholde sig til.

Også i de sidste måneder har diskussionen om kejsersnit på mors ønske været i mediernes fokus og affødt en intensiv læserdebat. Mange af indlæggene, der taler imod kvinders adgang til at være medbestemmende om fødsel ved kejsersnit, henviser til, at kejsersnit er betydeligt farligere end vaginal fødsel. Man refererer imidlertid til statistikker, der viser risici ved kejsersnit per se – altså udkomme ved elektivt og planlagt sectio og sammenligner disse med risici ved fødsler, der ender som normale vaginale fødsler. Det er imidlertid ikke den relevante sammenligning; det må nødvendigvis være en sammenligning mellem den planlagte vaginale fødsel og det planlagte kejsersnit. Og da risikoen ved det akutte kejsersnit langt overstiger det planlagte, er det ikke længere så indlysende

klart – endsige dokumenteret – at det planlagte kejsersnit er mere kompliceret end den planlagte vaginale fødsel. Flere videnskabelige undersøgelser, der vil belyse problemstillingen, er på vej. Det er imidlertid påfaldende i hvilken grad diskussionen om kejsersnit på mors ønske kan sætte sindene i kog – man kan få den fornemmelse, at diskussionen mere handler om holdninger end om faktuelle forhold. Det overordnede formål må være at medvirke til, at fødslen bliver god for både mor og barn. Det vil for de allerfleste være i overensstemmelse med en planlagt vaginal fødsel, men et mindretal vil ønske at føde ved planlagt kejsersnit. Disse kvinder har – som alle andre – krav på en seriøs information om den eksisterende viden om risikoen ved det planlagte kejsersnit sammenlignet med den planlagte vaginale fødsel – også information om de forhold, vi endnu ikke har den tilstrækkelige viden om. Men de skal ikke mødes med en usaglig overdramatisering af risikoen ved at informere om data, der overvejende stammer fra akutte kejsersnit og planlagte kejsersnit pga alvorlig sygdom hos den gravide.

Jordemoderforeningen og DSOG indleder arbejdet med at udarbejde fælles danske retningslinier for sectio først i 2005. Vi ser frem til at opnå en fælles forståelse og et fælles fodslag, der ubetinget vil have stor betydning – ikke mindst for vore brugere.

Siden 1998 har ansættelse af læger i undervisningsstilling taget udgangspunkt i en vurdering på basis af kriterier udarbejdet af Sundhedsstyrelsen. Efter nogle turbulente år, hvor kriterierne ret hyppigt blev ændret, har ordningen faktisk fungeret tilfredsstillende gennem en længere periode. Ordningen har udmærket sig ved at være gennemskuelig, således at ansøgere har haft mulighed for målrettet at kvalificere sig, ligesom ordningen har forhindret nepotisme. Ulempen er, at systemet kan være noget

stift, og at det har været vanskeligt at tilgodese personer, der har haft en alternativ tilgang til specialet. Sundhedsstyrelsen har nu medvirket til udarbejdelse af en revideret udgave af de supplerende kriterier til anvendelse fremover. Bestyrelserne for DSOG og FYGO har sammen med Vurderingsudvalget forholdt sig til de nye kriterier. Det er en fælles opfattelse, at de nye kriterier overordnet set er anvendelige. Udkastet til nye kriterier har imidlertid ikke været til høring i de videnskabelige selskaber før den endelige vedtagelse – et forhold vi ikke finder acceptabelt. Bestyrelserne for DSOG og FYGO vil sammen med Vurderingsudvalget søge at få belyst de endnu uafklarede forhold i forbindelse med den fremtidige anvendelse af de nye kriterier. (De nye kriterier, som er baseret på »De syv roller«, vil kunne findes på videreuddannelsesekretariatet i region Nord's hjemmeside: www.videreuddannelsen-nord.dk).

I stigende omfang bliver vi bedt om at udføre opgaver for offentlige instanser, herunder specielt Sundhedsstyrelsen. Vi er naturligvis parate til at påtage sig os disse opgaver, men forventer på den anden side at blive inddraget i beslutninger, der vedrører selskabet og dets medlemmer. Det er dybt beklageligt at speciale-selskaberne ikke længere er direkte høringspart for Sundhedsstyrelsen, når sådanne regler ændres. Vi opfatter fortsat, at DSOG i samarbejde med FYGO bør have den koordinerende funktion i forhold til uddannelsen i gynækologi og obstetrik og vil arbejde for det i de relevante sammenhænge såsom Dansk Medicinsk Selskab og Det Nationale Råd for den Lægelige Videreuddannelse.

Afsluttende vil vi gerne minde om temadagen vedrørende uddannelse, der afholdes den 6. april i Odense. Vi håber på, at alle afdelinger vil være repræsenterede med såvel ældre som yngre deltagere, så vi kan fastholde specialets status

som et af de fremmeste i forbindelse med den nye uddannelsesreform.

På bestyrelsens vegne
Lone Hvidman

Meddelelser fra redaktøren

Deadlines og udgivelsesdatoer for medlemsbladet i 2005:

- 1. marts/6. april
- 13. maj/15. juni
- 15. juli/17. august
- 9. september/12. oktober
- 4. november/7. december

Husk at bladet kun kommer 6 gange årligt, og vær opmærksom på forholdet mellem deadline og udgivelsesdato.

Da kalenderen findes opdateret på DSOG's hjemmeside, bliver den ikke længere udgivet i trykt form.

DSOG's hjemmeside: www.dsog.dk

Indlæg sendes på diskette eller via e-mail til Thomas Larsen, læge
Thorsens Allé 16
9000 Ålborg
e-mail: thomaslarsen@dadlnet.dk

DSOG er medlemsblad for Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi

Ansvarlig redaktør i henhold til presseloven:
Thomas Larsen

ISSN: 1602-5385

Design og grafisk produktion:
Lægeforeningens forlag

Tryk: Scanprint a/s, Viby J

DSOG's bestyrelse

Formand

Lone Hvidman, overlæge, ph.d.
Gynækologisk-obstetrisk afdeling Y
Århus Universitetshospital, Skejby Sygehus
8200 Århus N
Telefon: 89 49 55 66
Privat: Østermarksvej 5, 8300 Odder
Telefon: 86 54 39 23
E-mail: lone.hvidman@dadlnet.dk

Næstformand

Helle Meinertz, klinikleder, dr.med.
Fertilitetsklinikken, afsnit 455
Gynækologisk-obstetrisk afdeling
H:S Hvidovre Hospital
Kettegård Allé 30, 2650 Hvidovre
Telefon: 36 32 36 32
Privat: Springbanen 35, st., lejl. 4, 2820 Gentofte
Telefon: 24 27 83 92
E-mail: helle.meinertz@dadlnet.dk

Organisatorisk sekretær

Thomas Larsen, kursusreservelæge
Gynækologisk-obstetrisk afdeling
Aalborg Sygehus, Afsnit Nord
Reberbansgade, Postboks 561, 9100 Ålborg
Telefon: 99 32 11 11
Privat: Thorsens Allé 16, 9000 Ålborg
Telefon: 98 11 77 78
E-mail: thomaslarsen@dadlnet.dk

Kasserer

Thea Lousen, afdelingslæge, ph.d.
Gynækologisk-obstetrisk afdeling
H:S Hvidovre Hospital,
Kettegård Alle 30, 2650 Hvidovre
Telefon: 36 32 36 32
Privat: Hostrups Have 17,4.th
1954 Frederiksberg C
Telefon: 35 24 10 32
E-mail: lousen@dadlnet.dk

Videnskabelig sekretær

Thue Bryndorf, overlæge, dr.med.
 Kromosomlaboratoriet, Afsnit 4052
 H:S Rigshospitalet
 Blegdamsvej 9, 2100 København Ø
 Tlf. 35 45 48 85
 Privat: Granholmen 28, 2840 Holte
 Telefon 45 41 01 02
 E-mail: thue.bryndorf@dadlnet.dk

Øvrige medlemmer

Anne Dreisler, speciallæge i gynækologi
 & obstetrik
 Ølandsgade 2, 2. tv., 2300 København S
 Telefon: 32 54 55 45, fax: 32 96 55 46
 Privat: Københavnsvej 38, 3400 Hillerød
 Telefon: 48 25 15 99
 E-mail: anne.dreisler@dadlnet.dk

Christina Damsted Petersen, reservelæge
 Sexologisk Klinik, afsnit 7.1.11
 H:S Rigshospitalet
 Blegdamsvej 9, 2100 København Ø
 Telefon: 35 45 71 11
 Privat: Vesterbrogade 46, 5. th.
 1620 København V
 Telefon: 33 13 48 19
 E-mail: cdp@inet.uni2.dk

Associeret bestyrelsen**Formand for FYGO**

Gitte Eriksen, afdelingslæge, ph.d.
 Gynækologisk-obstetrisk afdeling Y,
 Århus Universitetshospital, Skejby Sygehus
 8200 Århus N
 Telefon: 89 49 55 66
 Privat: Havgårdsvej 29, 8240 Riskov
 Telefon: 86 17 46 49
 E-mail: eriksen_gv@hotmail.com

Webmaster

Søren Brostrøm, 1. reservelæge, ph.d.
 Amtssygehuset i Glostrup
 Ndr. Ringvej 29-67, 2600 Glostrup
 Telefon: 43 23 28 91
 Privat: Kong Oscars Gade 1, 2. tv.
 2100 København Ø
 Telefon: 35 43 55 63
 E-mail: soeren@brostrom.dk

Formand for DFKO

Jan Pelle, speciallæge
 Søndre Stationsvej 31
 4200 Slagelse
 Telefon: 58 53 23 10; lægetelefon: 58 53 23 12
 Privat: Gedevej 48, 3520 Farum
 Telefon: 44 95 67 07
 E-mail: pelle@dadlnet.dk

Formand for undervisningsudvalget

Lisa Bang, afdelingslæge
 Gynækologisk-obstetrisk afdeling G
 Amtssygehuset i Gentofte
 Niels Andersensvej 65, 2900 Hellerup
 Privat: Olfert Fischersgade 46 st., lejl. 3.
 1311 København K
 Telefon: 33 91 51 72
 E-mail: lisa@dadlnet.dk

Formand for efteruddannelsesudvalget

Anders Atke, overlæge, klinisk lektor
 Gynækologisk-obstetrisk afdeling
 Holbæk Sygehus
 Smedelundsgade 60
 DK-4300 Holbæk
 Telefon: 59 48 40 00
 Fax: 59 48 42 59
 Privat: Smedebakken 40, 3200 Helsingør
 Telefon: 48 79 30 01
 E-mail: atke@dadlnet.dk

Different yet still the same ...

Turen til Slovenien var et spændende tilbud fra FYGO, der blev arrangeret i samarbejde med SATORG (Slovenian Association of Trainees in Obstetrics and Gynaecology) og i samarbejde med ENTOG (European Network of Trainees in Obstetrics and Gynaecology). Hvert land skulle sende 2 læger, der var under uddannelse. De første fire dage skulle vi være på en gyn/obsafdeling i landet for derefter at deltage i det afsluttende møde fredag og lørdag i Ljubljana, som ENTOG havde arrangeret med deltagelse fra EBCOG (European Board and College of Obstetric and gynaecology).

Min viden om Slovenien var begrænset. Det skulle være det mest vestligt orienterede land af eks-jugoslavien. Hovedstaden hedder Ljubljana og har 250.000 indbyggere – den samlede population er på ca. 2 millioner. Landet grænser op til Kroatien, Italien, Østrig og Ungarn. De er kendt for at producere glimrende øl og har et utal af drypstenshuler. Ud fra et flight magazine kunne jeg tilmed læse, at Slovenien var berømt for sin vinproduktion, fyldte doughnuts, ostekage, sort budding og en speciel røget skinke kaldet »prsut«.

Omkring midnat landede jeg i Ljubljana, hvor jeg blev afhentet og kørt til Hostel Celica og min »celle«. Det tidligere kvindefængsel Celica var efter krigen omdannet til et hostel og havde fungeret som dette siden 1991. Området var ikke betryggende, men lignede mest af alt en forladt bydel på Christiania. Midt i dette rod lyste en pinkfarvet bygning op. Cellen bestod af en tyk stældør og derefter en fængselsdør. Sengen var en lille madras oppe under stenloftet på bedste hemsmaner. Ja, det tegnede til at blive en anderledes uge.

Mandag morgen startede halv syv. Efter lidt morgenmad gik turen mod Ljubljana Hospital.

Der var læger fra Tjekkiet, Tyrkiet, Frankrig, Spanien, Litauen, Letland, Ungarn, Rusland, England og Norge. Alle var ved at tage speciallægeuddannelsen til gyn/obs, der gennemsnitlig varer 5 år i udlandet, og de fleste manglede kun et år eller to. Der var langt flere repræsentanter end de 12 i Ljubljana – i alt 34 deltog i udvekslingen, der var spredt i de større byer i Slovenien.

Vi blev hentet af læge Vesna Fabjian. Hun fortalte bla, at Slovenien har et af de dyreste sundhedssystemer i Europa. Et levn fra socialismen. Alle kvinder har en gynækolog, ligesom alle børn har en pædiater. Næsten al receptpligtig medicin er gratis, inkl. antikceptiv medicin og IUD, dog ikke Levonova og Yasmin. Alle slovenere betalte årligt til sygesikringen – ca. 200 euro. Studerende samt pensionister betalte noget mindre. Systemet var under justering, da budgetterne ikke kunne holde længere.

Morgenmødet startede kl. 8, og der fik man virkelig indtryk af, hvor stor afdelingen var. Der var omkring 70 personer til stede – gynækologer, obstetrikere, onkologer, fertilitetslæger, 5 anæstesi-læger, der kun arbejdede for denne af-

deling, turnuslæger og læger under uddannelse til gyn/obs. Samtlige operationer og dagsfunktioner blev gennemgået på katedral manér af cheflægen, der var en kvindelig professor, inkl. indlagte i vagten. Lægetøjet var hvidt, og de slovenske læger var selv ansvarlige for sko, og alle omklædningsrum var fælles for begge køn. Efterfølgende var der en kort præsentation af afdelingen, der havde ca. 5.500 fødsler og ca. 4.500 operationer om året. Afdelingen er opdelt i tre; gyn, obs og reproductive unit, der også tog sig af sterilisationer og diagnostiske procedurer udover IVF – alt i alt ca. 250 senge. Herudover har Ljubljana den største onkologiske afdeling i landet. De har ca. 5.000 nydiagnosticerede cancertilfælde pr. år (for alle specialer).

Uddannelsen i Slovenien: Lægerne skulle efter medicinsk embedseksamen tage deres recidency-periode (svt turnus), der varer to år og består af akutmedicin og kirurgi. Det sidste halve år kan man selv bestemme og bruge i det speciale, man overvejer. Man skal selv søge sin recidency og optagelsen afhænger af karaktererne samt en evt. anbefaling fra en vejleder. De har ingen kontakt med almen praksis – indtil

for nylig kunne man blive GP (praktiserende læge) efter recidency-perioden, men nu kræver det en uddannelse på 4 år. Selve trainee-perioden varer 5 år og ansøges ligeledes ved anbefaling. I løbet af de 5 år cirkulerer man på de 4 afdelinger med speciel fokus på det subspecialer, man ønsker. Herudover er der 6 måneders abdominalkirurgi og 3 måneders urologi. I øjeblikket er der ca. 250 specialister og 50 trainees i Slovenien. De har ca. 10 faste trainees på Universitetshospitalet. Men alle trainees skal under uddannelsen forbi Ljubljana i en periode pga. de grene af specialet, der kun findes her. Derfor varierer antallet betydeligt.

Lønnen i Slovenien var udmærket. Om måneden fik kursisten omkring 1.500 Euro udbetalt efter skat. De har gennemsnitlig 4–5 vagter om måneden men skal blive efter vagt og arbejde i dagtiden, da alle har en funktion. Derfor er arbejdstiden noget højere end i DK. Til sammenligning tjener en kursist i Ungarn 250 Euro, i Letland og Litauen ca. 300 Euro og i Rusland 50 Euro om måneden – med vagter!

Mandag og tirsdag skulle jeg tilbringe i det akutte gynækologiske ambulatorium. Patienterne kunne være henvist fra deres egen gynækolog eller komme direkte fra gaden. Ambulatoriet var døgnåbent, og gennemsnitlig så de 50 patienter inkl. gravide med problemer. Bemandingen bestod af en kursist, en supervisor, en sygeplejerske og en sekretær, der administrerede indlæggelser og operationsdatoer. Lægen sørger for alt på stuen! Henter patienten, samtale, undersøgelse, henter selv cytobrush, mikroskopiglas osv., gør scanneren klar – og skriver derefter alt i hånden. En epikrise til egen læge, rekvisition til patologi mm. Sygeplejersken var sjældent på stuen men varetog blodprøvetagning og indskrivning af patienterne i en bog, samt afvaskning af instrumenter. Fandt man indikation for abrasio, evac eller lign. akutte operationer, blev patienten indlagt og

Ambulatoriestuen.

gjort klar til op samme dag. Ambulatorielægen foretog så den nødvendige operation fra kl. 13–14.

På »op« var det det samme princip. Lægen pakkede selv instrumenterne ud og gjorde klar, vaskede patienten af osv. Patienten fik dormicum på maske og var ikke afdækket under proceduren udover sit patienttøj. Sygeplejersken skrev papirer. Efter abrasioen kravlede patienten selv over i sin seng, der stod inde på stuen, hvorefter hun blev kørt ud på gangen, hvor en portør på et tidspunkt ville hente hende. Man bruger ikke observation efter operationerne. Patienter køres direkte på afdelingen, hvor man har intensiveret overvågningen.

Lidt om obstetrisk afdeling, hvor jeg skulle være onsdag:

I Slovenien har de ca. 18.000 fødsler pr. år, hvoraf 5 ud af 1.000 er dødfødsler. Den neonatale mortalitet er tæt på skandinavisk standard. Der er gratis fødselshjælp, og kvinden får 2 UL us pr graviditet (terminsscanning og scanning i uge 20–22). Dog får 50% over 4 UL us. I Ljubljana har de ca. 5.200 fødsler og gennemsnitsalderen er 29 år. Sectiofrekvensen er 15,8%, hvoraf 10,3% er elektive og 5,5% akutte. Alle secti foregår i generel anæstesi, da anæstesi-lægerne ikke vil lægge spinal. Præterm fødsler udgør 7,6% og ved 17,5% induceres fødslen

(GA svt uge 41+2–3). I 86% varer fødslen 1–6 timer, og 0,2% varer over 12 timer.

Hvad der er meget anderledes fra DK er, at 24% får ingen anæstesi og kun 1,3% får epidural – igen pga anæstesi-lægerne. Man kan dog føde på privathospital, hvor man kan købe epidural. Af fødslerne er 5,3% underkroppræsentation og heraf fødes 60% vaginalt og 48% får episiotomi. De følger altså ikke de nye retningslinjer for sectio. Omkring 0,2% får sphincterruptur, der sutureres af en specialist. Omkring 1% får blodtransfusion. 2% forløses med vacuum, og der anvendes ikke længere tangforløsning. De har 11 fødestuer og 2 operationsrum på fødegangen til sectio. I Slovenien forløser lægerne alle de fødende. Jordemødrene tager imod barnet og fortager de nødvendige undersøgelser. Alle bristninger sutureres af lægen. Derfor er de også 3 læger på vagt. De gravide ser overhovedet ikke jordemoderen under graviditeten. De ses kun af læger og har cirka 10 besøg i ambulatoriet (inkl. ultralyd). Nakkefoldsskanning foretages kun ved indikation – alder over 35 og høj risiko ved doubletest. Alle fødende er indlagt ca. 3 dage ligegyldigt, om de er fleregangsfødende. Sectiopatienter er indlagt i ca. 6 dage. Man kender ikke til akupunktur og saltvandspapler som smertebehandling. Heller ikke akupunktur og ingefær til hyperemesis-patienterne. Så det var noget anderledes. Ljubljana har også en stor afdeling for reproduction. Alle kvinder kan ved infertilitet få 4 cycli i offentlig regi. Og der er ingen begrænsning, hvis hun har et barn i forvejen. Aldersgrænsen er 41 år. De har omkring 3000 cycli årligt og en succesrate på omkring 30%. De foretager stimulering og follikelbristning på stedet. Der bliver rutinemæssigt lagt to æg op. Og de overskydende æg fryses ned i 5 år. Selve klinikken var meget moderne indrettet og med de nyeste maskiner. Jeg var imponeret over de gode forhold i Slovenien – det var ikke lige,

hvad jeg havde forventet af et tidligere socialistisk land.

Opholdet bestod dog ikke kun af faglig inspiration og relationer, der var også tid til kulturoplevelser. SATORG havde dagligt arrangeret sociale småture. Bla en guidet tur gennem Ljubljanas historiske og stemningsfulde gader, pizzaparty og en tur til den smukke sø ved middelalderbyen Blad. Torsdag aften var der arrangeret en fest på »Celica« for alle. Det var den sidste aften i udvekslingsprogrammet og alle de europæiske repræsentanter, der var spredt ud over Slovenien, skulle nu mødes i det tidligere kvindefængsel og udveksle erfaringer og dansetrin.

Fredag og lørdag stod programmet på det årlige ENTOG møde med deltagelse af flere prominente EBCOG repræsentanter. Præsident for ENTOG, Søren Brostrøm, ledede begivenhedernes gang, og dagene bød på flere spændende indslag fra kendte professorer til situationen for trainees i Europa. Kronen på værket var da FYGO's formand, Gitte Eriksen, sikrede Danmark som værtsland for udvekslingen i 2006 efter en overbevisende præsentation og en spændende afstemning mod Polen og Grækenland.

Udvekslingsopholdet i Slovenien var en fantastisk og lærerig oplevelse. Jeg kan anbefale alle, unge som gamle, at søge programmet i efteråret 2005, der skal foregå i Barcelona. I samme forbindelse vil jeg gerne takke afdelingsledelsen i Viborg for den store fleksibilitet og velvilje til at give fri med løn. Sidst, men ikke mindst, en stor tak til FYGO og specielt DSOG for muligheden og den økonomiske støtte..

»Skønt er det, vi ser. Skønnere er det, vi ved. Men langt skønnest er det, vi ikke kender.«

*Niels Steensen
Kathrine Birch*

DSOG's forårsmøde 2005

Tid:

Fredag d. 29. og lørdag d. 30. april 2005.

Sted:

Hindsgavl Slot, Middelfart.

Arrangør:

DSOG's bestyrelse og de gynækologisk-obstetriske afdelinger i Hovedstadens Sygehusfællesskab.

Mødegebyr og tilmelding

Tilmelding (inkl. tilmelding til det videnskabelige møde): Foregår pr. mail til Thea Lousen, lousen@dadlnet.dk senest den 18. april 2005. Husk at angive: Navn, hvilke dele der betales for, samt om og evt. med hvem man vil dele værelse. De, der vil dele værelse, har størst chance for at få plads på Hindsgavl.

Betaling sker ved indsættelse af det relevante beløb på DSOG's konto i Nordea, Struer: Reg. nr. 9617, konto nr. 8 495 607 276, med angivelse af mødedeltagerens navn.

Pengene skal være på kontoen senest den 25. april 2005, hvis man ønsker at blive stående på deltagerlisten.

Priser:

Deltagelse i generalforsamlingen er gratis.
Deltagelse i det videnskabelige møde, inkl. frokost lørdag: 300 kr.
Deltagelse i festmiddagen per person: 350 kr.
Overnatning: 400 kr.
Hele pakken: 1.000 kr.

Målgruppe:

Alle medlemmer af DSOG.

Program:

Fredag d. 29. april:

- 12.00–13.30 Ankomst, udstilling, sandwich og vand.
13.30–15.30 **Professor Kypros Nicolaidis**, Harris Birthright, Research Centre for Fetal Medicine, College hospital, London: *Ultrasound screening in pregnancy*.
15.30–16.00 Kaffe og kage, udstilling
16.00–18.30 *DSOG's Generalforsamling*
19.00–19.30 Velkomstdrink
19.30 Middag og fest, herunder DSOG's revy.
I lighed med tidligere år afholdes DSOG's revy i tilslutning til festmiddagen fredag aften.

Videnskabeligt program

Lørdag d. 30. april. Kl. 9.00–16.00

Fra omsorgsfuld paternalist til ekspedient i sundhedssupermarkedet.

I alle dele af vores speciale oplever vi, at patientens og lægens roller ændres. Tidligere bestemte lægen – nu rådgiver vi, ja på visse områder er vores opgave nærmest blot at udlevere den ydelse, som patienten har bestilt. Men har denne udvikling gjort valgene nemmere for patienterne eller lægerne? Med eksempler fra den kliniske hverdag og fra den store omverden vil vi belyse nogle problemstillinger.

- 9.00 *Indledning*, Peter Hornnes
9.05 *Det frie valgs tyranni*, Ole Hartling, Preben Kok
10.15–10.45 Kaffe
11.15 *Tallenes forførelse*, Anette Tønnes Pedersen, Morten Hedegaard
11.45 *Nakkefoldsskanning. Hvad vælger de gravide? Resultater fra første år i H:S*, Karin Sundberg, Finn Steiner Jørgensen

- 12.15 *Fosterundersøgelser, hvad synes brugerne?*, Louise Norvig
 12.35 Frokost
 13.30 *Hvad betyder håbet for patientens valg?* Lotte Mølsted
 14.15 *Endometriose, valg af behandling*, Axel Forman
 14.45 *Total eller supravaginal hysterektomi, hvad vælger patienterne?* Helga Gimbel
 15.05 *Det svære valg*, Peter Hornnes

Mødet er tilrettelagt af de gynækologiske/obstetriske afdelinger/klinikker i H:S.

DSOG's generalforsamling foråret 2005

**Fredag den 29. april 2005,
kl. 16–18.30, Hindsgavl Slot,
Middelfart**

Dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Bestyrelsens beretning.
3. Beretninger fra stående udvalg og arbejdsgrupper.
4. Aflæggelse af revideret regnskab, fremlæggelse af næste års budget og fastlæggelse af kontingent.
5. Revisorernes bemærkninger.
6. Forslag til sagsbehandling fra bestyrelsen og medlemmerne.
7. Valg af formand, ikke på valg i år.
8. Valg af øvrige bestyrelsesmedlemmer
9. Valg af udvalgsmedlemmer, revisorer og medlemmer af FIGO-fonden
10. Eventuelt

Relevante uddrag fra DSOG's vedtægter:

Ordinær generalforsamling

§ 6.

1. Ordinær generalforsamling skal afholdes én gang årligt, sædvanligvis i april.
2. Mindst én måned før den ordinære generalforsamling afholdes, skal der skriftligt tilgå medlemmerne en opfordring til inden for en fastsat frist at indsende forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen.
3. Indkaldelse med dagsorden til samtlige medlemmer skal ske med mindst 14 dages varsel.
4. Alle medlemmer har adgang til generalforsamlingen.
5. Stemmeret har alle ordinære medlemmer bosat i Danmark, Grønland og Færøerne og som ikke er i kontingentrestance.

§ 7.

1. Der føres referat over forhandlingerne. Referatet skal godkendes og underskrives af dirigenten.
2. Der kan kun træffes afgørelse i sager, der har været angivet i dagsordenen.
3. Skriftlig afstemning skal foretages, dersom mindst ti medlemmer skriftligt eller mundtligt overfor ordstyreren fremsætter ønske herom.
4. Beslutninger, der ikke vedrører selskabets love, træffes – og valg foretages ved almindeligt flertal.

Vedrørende valg til bestyrelse og udvalg:

1. I bestyrelsen er følgende på valg:
  - a. Organisatorisk sekretær Thomas Larsen

Det bemærkes, at på valgtidspunktet skal mindst et medlem af bestyrelsen være praktiserende speciallæge og et medlem skal være under uddannelse til speciallæge i gynækologi og obstetrik. *Formanden vælges ved separat valg*, jf. dagsordenen. De øvrige bestyrelsesmedlemmer vælges herefter,

uden at der vælges til de enkelte poster. Bestyrelsen konstituerer sig efter GF med en næstformand, en videnskabelig sekretær, en organisatorisk sekretær, en kasserer og to medlemmer.

§ 17. Repræsentanter for DSOG til varetagelse af specifikke opgaver i Sundhedsstyrelsen, Dansk Medicinsk Selskab, Lægeforeningen og andre foreninger eller selskaber udpeges af bestyrelsen.

§ 18. Kommissorier for selskabets arbejdsgrupper skal redegøre for arbejdsgruppens sammensætning og indeholde en klar beskrivelse af, hvad der er arbejdsgruppens formål, specifikke opgaver, kompetence i forhold til bestyrelsen og generalforsamlingen og hvilke forpligtelser, man har over for selskabet. Er der behov for etablering af tværfaglige udvalg, arbejds- eller interessegrupper i DSOG's regi, kan ekstraordinære medlemmer efter nærmere forhandling med bestyrelsen indgå på lige vilkår med selskabets ordinære medlemmer.

§ 19. De stående udvalg og selskabets revisorer vælges på den ordinære generalforsamling for en periode af to år med mulighed for genvalg i yderligere to perioder af to år. Medlemmer af øvrige udvalg, arbejdsgrupper og repræsentanter udpeges af bestyrelsen.

§ 20. DSOG har følgende stående udvalg og repræsentationer:

- *Undervisningsudvalget* består af seks medlemmer. Et medlem skal på valgtidspunktet være under uddannelse til speciallæge i gynækologi og obstetrik. Hvis dette medlem i løbet af funktionstiden opnår speciallæge- anerkendelse, foretages nyvalg ved førstkommande generalforsamling. Hovedkursuslederen har møderet, men ikke stemmeret. Han/hun kan være medlem af udvalget, men ikke formand. *3 poster er på valg.*
- *Efteruddannelsesudvalget* består af fem medlemmer, hvoraf et skal være praktiserende

speciallæge, og et skal på valgtidspunktet være under uddannelse til speciallæge i gynækologi og obstetrik. Hvis sidstnævnte medlem i løbet af funktionstiden opnår speciallægeanerkendelse foretages nyvalg ved førstkommande generalforsamling. Bestyrelsens videnskabelige sekretær har møderet. Han/hun kan være medlem af udvalget, men ikke formand. *3 poster er på valg.*

Revisorer

§ 21. To medlemmer, valgt af generalforsamlingen, skal forud for den ordinære generalforsamling gennemgå selskabets regnskaber og afgive en skriftlig erklæring til generalforsamlingen.

1 post er på valg.

Valgprocedurer

§ 22. Senest to måneder forud for den ordinære generalforsamling meddeler bestyrelsen, hvilke poster, der skal besættes i forbindelse med generalforsamlingen. Forslag til kandidater kan fra medlemmernes side fremsættes over for bestyrelsen eller på generalforsamlingen.

Bestyrelsen opfordrer interesserede medlemmer til at opstille til ledige poster. Opstilling kan ske helt frem til og på generalforsamlingen og bedes motiveret i et kort indlæg på mødet.

Indsendte forslag til behandling på generalforsamling 2005 skal være selskabets organisatorisk sekretær i hænde senest den 1. april 2005.

PBV

Lone Hvidman,

Overlæge,

Formand for DSOG

lone.hvidman@dadlnet.dk

Thomas Larsen

Kursusreservelæge,

Organisatorisk sekretær i DSOG

thomaslarsen@dadlnet.dk

Poster på valg 2005

På DSOG's generalforsamling d. 29. april 2005 skal følgende poster besættes:

- Bestyrelsen: 1 post. Det bemærkes, at på valgtidspunktet skal mindst et medlem af bestyrelsen være praktiserende speciallæge og et medlem skal være under uddannelse til speciallæge i gynækologi og obstetrik. Bestyrelsen konstituerer sig efter GF med en næstformand, en videnskabelig sekretær, en organisatorisk sekretær, en kasserer og to medlemmer.
- Undervisningsudvalg: 3 poster
- Efteruddannelsesudvalg: 3 poster,
- Revisor: 1 post
- FIGO-fonden: 4 poster

Bestyrelsen opfordrer interesserede medlemmer til at opstille til ledige poster. Opstilling kan ske helt frem til og på generalforsamlingen og bedes motiveret i et kort indlæg på mødet.

Thomas Larsen
Organisatorisk sekretær

DSOG's FIGO fond

DSOG's FIGO fond indkalder herved ansøgninger vedrørende støtte fra fonden.

Medlemmer af Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi er berettiget til at søge eller indstille, at der gives støtte fra fondens midler til følgende formål:

1. Udlandsophold / studieophold
2. Kurser – specielt udenfor Danmark
3. Ulandsrelaterede projekter / arrangementer
4. Efteruddannelse – specielt udenfor Danmark
5. Kursusarrangementer – specielt m.h.p. dækning af udgifter til udenlandske lærerekræfter som inviteres til Danmark.

Der kan ikke søges retrospektivt – ansøgninger skal indsendes forud for det ophold/kursus/arrangement hvortil der søges støtte. Ansøgninger kan derfor indsendes løbende året rundt men behandles i henholdsvis marts og september måned.

Ansøgninger modtaget senest d. 1. april 2005 vil blive behandlet ved det næste møde i fondsbestyrelsen.

Der anvendes særligt ansøgningsskema som findes på DSOG's hjemmeside under »Organisation«. Ansøgningen skal kort beskrive og begrunde formålet for ønsket om støtte. Der skal altid vedlægges budget og oplysninger om evt. opnået støtte andre steder fra. Vedrørende støtte til studieophold vedlægges plan for opholdet samt tilsagn fra den udenlandske værtsafdeling. Vedrørende støtte til kurser og kursusarrangementer vedlægges program for kurset.

Curriculum vitae (max. 3 sider) vedlægges altid hvor der er tale om en personlig ansøgning.

Ansøgning indsendes i 10 eksemplarer til formanden for fonden: overlæge Anette Tønnes Pedersen, Solhøjpark 19, 3520 Farum.

Spørgsmål vedr. ansøgningsproceduren kan sendes på e-mail: atp@dadlnet.dk.

Dansk Gynækologisk Cancer Database (DGCD)

I henhold til Indenrigs- og Sundhedsministeriets bekendtgørelse af 10. november 2003 om indberetning af oplysninger til kliniske kvalitetsdatabaser m.v. kan indberetning til kliniske kvalitetsdatabaser ske uden samtykke fra patienten. En forudsætning for dette er, at databasen opfylder Sundhedsstyrelsens krav om kvalitet, hvilket DGCD gør. Sundhedsstyrelsen arbejder på nuværende tidspunkt på en anmeldelses- og godkendelsesordning, som vil gøre indberetning til de kliniske kvalitetsdatabaser lovpligtig. Anmeldelses- og godkendelsesordningen forventes at foreligge i første halvdel af 2005.

DGCD er en multidisciplinær database for gynækologer, patologer og onkologer, som behandler gynækologiske cancersygdomme, borderline ovarietumorer og atypiske hyperplasier. Aktuelt kan ovarie-, cervix- og corpuscancer indberettes, mens skemaerne for vulva- og vaginalcancer er under udarbejdelse.

DGCD giver mulighed for at følge en gynækologisk cancerpatient gennem behandlerstyret. Databasen kan desuden bruges videnskabeligt og i kvalitetssikringsøjemed, lokalt og på landsplan, hvorfor vi her opfordrer jer til at indberette til DGCD.

Skema til brugeroprettelse kan rekvireres på hjemmesiden www.dgc-dk.dk, hvor der fin-

des yderligere information om og brugermanual til DGCD. Det er vigtigt, at I som brugere kommer godt fra start. Derfor hører vi gerne om eventuelle problemer og besvarer små som store spørgsmål på nedenstående tlf.nr./e-mails.

Tak til alle de afdelinger, som allerede er igang med indberetningerne til DGCD!

Med venlig hilsen

Overlæge dr.med. *Claus Høgdall*

Læge *Anette Lykke Petri*

Gynækologisk Klinik

Rigshospitalet

Tlf: 35 45 82 27

E-mail: hogdall@rh.dk

Gynækologiske Guidelines 2005

Næste møde afholdes den 16.–17. september 2005. På programmet kommer de nyetablerede grupper fra workshops 2004. Tilmelding til arbejdet i grupperne kan ses på hjemmesiden under DSOG guidelines. Foregår til tovholderne.

Herudover vil der være revision af tidligere grupper, opfølgning samt etablering af nye workshops. Mere herom i kommende numre af bladet samt på hjemmesiden.

Styregruppen

Program for tvillingekurset i DSOG's ultralydgruppens kursusrække

Tid og sted:

Den 3. marts 2005, kl. 9.30–15.30,
Auditorium 2 på Rigshospitalet.

Program:

- 9.30–10.00 Kaffe, te og brød
10.00–10.05 Velkommen. Lene Sperling
10.05–10.25 *De forskellige tvillingetyper*: Lene Sperling
10.30–11.00 *Prænatal diagnostik ved tvillingegraviditeter*: Ann Tabor
11.05–12.00 *Gennemgang af de hyppigst forekommende abnormiteter hos tvillinger*: Vibeke Brocks
12.00–13.00 Frokost

Transfusionsyndrom.

- 13.00–13.50 *Hvordan stilles diagnosen?* Lillian Skibsted
14.00–14.45 *Hvornår og hvordan behandles det?* Connie Jørgensen
15.00–15.30 Tentamen og evaluering

Tilmelding

Ved indbetaling af kr. 500 med tydeligt navn og arbejdssted. Til kontonr. 6610 233 39 879

Kursus leder:

Lene Sperling, overlæge i føtal medicin, Hille-rød sygehus, lenesperling@dadlnet.dk

---

Dansk Medicinsk- historisk Selskab

Tid og sted:

Onsdag d. 13. april, kl. 19.30 i Medicinsk Museion (Medicinsk-historisk Museum), Bredgade 62.

Foredrag ved cand. mag. Sniff Andersen Nexø.

Emne:

Debatten om abortlovgivningen

Resumé:

I 1937 vedtog Rigsdagen den første danske lov om adgang til svangerskabsafbrydelse. Loven blev til efter et længere kommissionsarbejde og en intens debat såvel inden som uden for Christiansborgs mure. I loven formaliseredes, hvad samtiden ville anerkende som »gode grunde« til en svangerskabsafbrydelse i form af følgende tre indikationer: den medicinske, den etiske og den eugeniske. Loven blev ændret i 1956 og igen i 1970 før vedtagelsen i Folketinget i 1973

af det, der i daglig tale er kendt som den »fri abortlov«, og som tillader selvbestemt abort indtil udgangen af 12. svangerskabsuge.

Jeg har i forbindelse med mit ph.d.-projekt analyseret de konkrete perspektiver, ud fra hvilke abortproblemet blev anskuet og problematiseret i 1930'ernes politiske debat. Desuden har jeg foretaget en sammenlignende analyse af de mere almene træk ved debatterne i 1930'erne og de tidlige 1970'ere.

God urodynamisk praksis

– basalkursus i urodynamisk undersøgelse af kvinder

Tid:

Torsdag d. 28. april 2005 kl. 9.30–16.30

Sted:

Amtssygehuset i Glostrup, Ndr. Ringvej, 2600 Glostrup.

Kursusledelse:

Lone Mouritsen og Søren Brostrøm
(soren@brostrom.dk)

Undervisere:

Professor, overlæge, dr.med. Gunnar Lose
Overlæge, ph.d. Lone Mouritsen
1. reservelæge, ph.d. Søren Brostrøm
Kontinenssygeplejerske Mette Hulbæk

Målgruppe:

Læger og sygeplejersker, der udfører urodynamiske undersøgelser af kvinder.

Formål:

Introduktion og træning i god urodynamisk

praksis, specielt cystometri og tryk-flow undersøgelse. Vi vil i efteråret 2005 afholde et overbygningskursus i avancerede urodynamiske metoder. Kursusprogrammet er certificeret af International Continence Society, og ved deltagelse i både basal- og overbygningskurset, samt indsendelse af logbog med dokumentation for udførte urodynamiske undersøgelser, vil man modtage ICS certifikat.

Emner:

- Den kliniske anvendelighed af urodynamiske undersøgelser
- Metoder, sikkerhed og
- Opstart og procedurer
  - apparatur og utensilier
  - kalibrering og balancering
  - fejlfinding
- Playback og diskussion af cases
  - stressinkontinens
  - overaktiv blære
  - obstruktion / slap blære
- Hvad er god urodynamisk praksis?

CME:

Kurset er godkendt af DSOG's efteruddannelsesudvalg til 9 CME-point.

Deltagergebyr:

1000 kr. incl. fortæring

Tilmelding

Snarest, og senest den 1. marts, pr. mail til:
soren@brostrom.dk

Fetal hjärtundersökning med ultraljud

Kursledning:

Saemundur Gundmundsson Malmö

Kurstid:

Den 20.–22. april (ons–fre v 16) 2005

Kursort:

KK, Universitetssjukhuset, MAS, Malmö

Avsedd för:

24 specialister och ST läkare i obstetrik och gynekologi samt barnmorskor. Kursen hålls på svenska.

Program:

Föreläsningar om indikation till fetal eckokardiografi och ultraljudsundersökning av det normala och missbildade hjärtat. Information om kirurgisk behandling. Seminarium om prognos samt information till föräldrar till foster med hjärtmissbildning. Doppler vid diagnostik av hjärtsvikt samt typ av arytm. Medicinsk behandling av arytm. Sex timmar praktisk träning i mindre grupper.

Kursavgift: 4.700 kr

CME poäng: 24

Kontaktperson:

Sekr Marianne Persson KK, Universitetssjukhuset, MAS 205 02 Malmö. E-post: marianne.persson@obst.mas.lu.se Tel: 040/33 15 79

Med vänlig hälsning

Saemundur Gundmundsson

Dept of Obstetrics and Gynecology
University Hospital MAS
SE-205 02 Malmö, Sweden

Kursus i nakkefolds-skanning og rådgivning om prænatale screeningsundersøgelser

Tid og sted:

Onsdag den 13. og torsdag den 14. april 2005
Rigshospitalet, København

Formål med kurset:

Kursets første dag er det kursus, som Fetal Medicine Foundation afholder som den teoretiske del af certificeringen til nakkefoldsskanning. Kurset afholdes efter aftale med lederen af Fetal Medicine Foundation, professor Kypros Nicolaides, og afsluttes med en skriftlig tentamen.

Kursets anden dag drejer sig om første trimester kombineret risikoberegning og hvorledes vi håndterer information til den gravide, de praktiske problemer og dilemmaer, resultaterne kan medføre.

Program

Det er muligt at tilmelde sig hele kurset, eller kun den ene af de to dage. Husk at angive ved tilmeldingen hvilken dag, du tilmelder dig.

Onsdag den 13. april

09.30–10.00	Registrering, kaffe og velkomst
10.00–10.30	Principper for screening
10.30–11.00	Nakkefoldsskanninger og kromosomanomalier
11.00–11.30	Guidelines for hvordan nakkefolden måles
11.30–12.00	Praktisk demonstration
12.00–12.30	Amniocentese og chorionvillusbiodpsi
12.30–13.30	Frokost
13.30–13.50	Øget nakkefold med normal karyotype
13.50–14.10	Patofysiologien bag »nakkefolden«

- 14.10–14.30 Diagnose af fostermisdannelser ved 11–13 ugers skanning
 14.30–15.00 Bestemmelse af choriocitet og håndtering af flerfoldsgraviditeter ved 11–13 ugers skanning
 15.00–15.30 Te/kaffe
 15.30–15.50 Sundhedsstyrelsens retningslinier
 15.50–16.10 Information til patienten
 16.10–16.30 Diskussion og afslutning

Torsdag den 14. april

- 09.00–09.45 Doubletest, tripletest og integreret test.
 09.45–10.15 Rådgivning af patienter, der er gravide efter assisteret reproduktion
 10.15–10.30 Kaffe/te.
 10.30–11.15 Svarafgivelse og kvalitetssikring.
 11.15–11.45 Hvorledes håndterer vi svar til gravide med flerfoldsgraviditeter.
 11.45–12.15 PCR-svar eller fuld karyotype? undersøgelse af moderkage- og fostervandsprøver.
 12.15–13.15 Frokost.
 13.15–14.15 Rollespil om risikovurdering.
 14.15–14.45 Te/kaffe.
 14.45–15.30 Den vanskelige rådgivning og den vanskelige patient.
 15.30–16.00 Diskussion og afslutning.

Tilmelding og betaling

Ved indbetaling af kr. 1.400 for én dag (altså enten den 13. april eller den 14. april) eller kr. 2.200 for begge dage med tydeligt navn, arbejdssted og angivelse af om hvilke(n) dag(e) deltagelse ønskes. Til konto i BG bank, reg.nr. 0272, kontonr. 4734 0604 45

CME-points

DSOG's efteruddannelsesudvalg har godkendt kurset til 5 CME-points per dag.

Undervisere:

Overlæge Thue Bryndorf
 Afdelingslæge Michael Christiansen
 Overlæge Anne Loft
 Overlæge Karin Sundberg
 Professor Ann Tabor

Kursusledere:

overlæge Karin Sundberg
 professor Ann Tabor

Yderligere oplysninger: sekretær Marianne Hjorth, telefon 35 45 42 43

XIX Nordiska Kongressen i Perinatal Medicin

19 – 21 MAJ 2005, LUND, SVERIGE

XIX NORDIC CONGRESS OF
PERINATAL MEDICINE

MAY 19 – 21 2005, LUND, SWEDEN

Bästa kollegor!

Nästa Nordiska Kongress i Perinatal Medicin arrangeras i Lund. Det vetenskapliga programmet kommer att omfatta perinatal patologi, problematiken kring den omogna hjärnan, fosterkardiologi och intrauterin tillväxthämning. Dessutom posterställning och fria föredrag.

Det vetenskapliga programmet finns på kongressens hemsida. (www.malmokongressbyra.se)

Inbjudna föreläsare:

Riitta Kariköski, Helsingfors - Kristina Vegt Isaksen, Trondheim - Ricardo Laurini, Lund - Inger Nernesmo, Stockholm
Tore Nilsen, Lund - Sture Andersson, Helsingfors - Reynir Geirsson, Reykjavik - Isabella Bartscher, Lund - Hanneke de Vries, Amsterdam
Sæmundur Gudmundsson, Malmö - Ludo de Vries, Utrecht - Nicola Robertson, London - Lena Westås, Lund
Minna Huotikainen, Helsingfors - Kristina Thomsen-Jernbeck, Lund - Gerni Greisen, Köpenhamn - Thomas Jansson, Göteborg
Seyfar Hasson, Lund - David Ley, Lund - James Padbury, USA - Pääu Luukkainen, Helsingfors - Kersti Albertsson-Wiklund, Göteborg
Torvill Kiserud, Bergen - Helena Gardner, London - Sven-Erik Sorensen, Stockholm - Petru Cioba, Lund - Peeter Jõgi, Lund

Välkomna till majfagra Lund!

Kersti Marjäl
Department of Obstetrics and Gynecology
University Hospital, Lund

Vineta Fellman
Division of Neonatology, Department of Pediatrics
University Hospital, Lund

Deadline for Abstracts and Early registration – FEBRUARY 28, 2005
www.malmokongressbyra.se

Seksualiseret vold

Tid:

Torsdag den 7. april 2005, kl. 14.00–21.00 og
Fredag den 8. april 2005, kl. 09.00–15.00

Deltagere:

Sundhedspersonale, der kommer i kontakt med
voldtægts ofre, fortrinsvis i Østdanmark: Gy-
nækologer, skadestuelæger, sygeplejersker, psy-
kologer, socialrådgivere m.fl.

Maks. antal:

30 personer

Sted:

Rigshospitalet, Tagensvej 22, afsnit 7421, op-
gang 74

Kursusledelse:

Overlæge Katrine Sidenius og formidlingskon-
sulent Karin Sten Madsen

Arrangør:

Center for Voldtægts ofre, Rigshospitalet

CME point: 9

Kursusgebyr:
500 kr. som betales ved ankomst

Tilnædning:

Senest den 28. februar 2005 til sekretær
Susanne Yun Kragh, email: rh15555@rh.dk

Program

Torsdag den 7. april 2005

Sundhedsvæsenets opgaver
14.00–14.15 Indregistrering
14.15–15.15 Sundhedsvæsenets opgaver
Lægens, sygeplejerskens, psyko-
logens og socialrådgiverens
rolle illustreret gennem cases

15.15–15.30 Pause
15.30–16.45 Sundhedsvæsenets opgaver
– fortsat
16.45–17.00 Pause
17.00–17.45 Sundhedsvæsenets opgaver
– fortsat
17.45–19.00 Middag
19.00–21.00 »Mænds seksualitet – lyse og
mørke sider« oplæg v/Kenneth
Reinicke, cand.scient.soc og
ph.d., RUC

Fredag den 8. april 2005

Aspekter af voldtægt
09.00–09.45 Voldtægt og jura v/ advokat
Helle Hald, Advokatfirma
DLA Nordic
09.45–10.00 Pause
10.00–11.00 Bistandsadvokatens rolle v
/ advokat Helle Hald, Advokat-
firma DLA Nordic
11.00–11.15 Pause
11.15–12.00 www.løftsløret.dk
– en hjemmeside til kvinder med
anden etnisk baggrund v/social-
rådgiver Kristina Uddin, Center
for Voldtægts ofre
12.00–13.00 Frokost
13.00–13.45 Drugrape v/sygeplejerske Hanne
Nielsen og læge, ph.d. Malene
Hilden, Center for Voldtægts ofre
13.45–14.00 Pause
14.00–15.00 Kan man straffe sig til retfærdig-
hed? Om samtaler mellem par-
terne efter et seksuelt overgreb
v/formidlingskonsulent Karin
Sten Madsen, Center for Vold-
tægts ofre

Formandsberetning for DFKO for året 2004

Til- og fragang til praksis

DSOG's prognoseudvalg udkom for et par år siden med en rapport, der forudsagde en udskiftning over 5 år i ca. 33% af de gynækologiske speciallægepraksis på grund af de siddende speciallægers alder og ønske om pensionering. Man var noget nervøs for, om praksis ville komme til at mangle speciallæger. Siden er generationsskiftet gået strygende. Ca. 25% af praksis har skifter ejer. Alene i 2004 er 7 fuld-tidspraksis blevet solgt. Det drejer sig om salg af Kirsten Thranes praksis i Frederiksborg Amt til Agnethe Vedsted-Jakobsen, Jørgen Trier Hansens praksis i Århus Amt til Jørn Aagaard, Karen-Dorte Skyggebjergs praksis i Sønderjyllands Amt til Alexander Laschke, Marianne Søndergaards praksis i Nordjyllands Amt til Anders Fauerskov, Nina Vangs praksis i Københavns Kommune til Maria de la Fuente Fonnest, Eva Nathans praksis i Frederiksborg Amt til Jane Hess og Hans Christian Rosenquists praksis i Frederiksborg Amt til Annelise Grønlund. Desuden har Niels Lund fået tildelt et 0-ydernummer i Fyns Amt. Der er oprettet 0-ydernummer i Vejle Amt for Carsten Byrjalsen, og han har indgået praksisaftale med Merete Rabøl. Carsten Birch har indgået aftale om delepraksis med Birgit Steenstrup, og samtidig er knækgrænsen hævet. I aftalen er indbygget, at Carsten Birch ophører med praksis i 2008. 4 overlæge-/3-timers praksis er nedlagt, idet Jørn Wiese, Randers Sygehus, Jens Christian Jacobsen, Bornholms Sygehus, Arne Berget, Gentofte Sygehus og Birger Johansen, Frederikshavn Sygehus, ophører med at praktiserer. Vi ønsker de nye kolleger velkommen og siger tak til de afgående for godt kollegialt samvær; de ønskes en god tid fremover.

Bestyrelsesarbejdet

Vi har i året afholdt 6 bestyrelsesmøder. De vigtigste emner har været den generelle overenskomst, moderniseringsafslutningen og udlæggelse af abort til praksis.

Den generelle overenskomst

Betyder overenskomsten for alle specialer i praksis. Aftalen træder i kraft 1. april 2005. Der er afsat flere midler til speciallægepraksis, altså modernisering, som i vores forhandlingsprog betyder flere penge og flere ydelser. Der kommer honorar for e-mail konsultation og honorar for rådgivning, når egen læge ringer vedrørende en patient, som ikke går i vores praksis. Der bliver pligt til at have IT med en lempelig overgangsordning. Der bliver begrænsninger for etablering af delepraksis, ansøgningen skal nu begrundes. Der er i aftalen indlagt et lidt forbløffende element: Speciallægen må opkræve honorar for udeblivelse men skal selv stå for opkrævningen.

Moderniseringsafslutningen

Moderniseringsaftalen for gynækologi er blevet overvåget løbende for at sikre, at vi ikke overskred den pulje, der var afsat til de nyetablerede ydelser og til de hævdede honorarer for eksisterende ydelser. Vi overskred inden for begge kategorier sammenlagt med en million kroner. Blandt de nye ydelser overskred vi især inder for paracervikalblokade, testikelscanning og HSU. Det er tankevækkende med testikelscanningshonoraret, som forudsætter at man er certificeret. Vi er kun 2 certificerede, så nogen overskrider sygesikringsaftalen på dette punkt. Vi overskred inden for alle 4 ydelser, hvor der var givet honorarforhøjelse: conisatio, fentonplastik, labiumresection og marsupialisation. Især conisatio. Her måtte vi dokumentere, at conisatio efterhånden er blevet lagt mere og mere ud i praksis. Conisatio blev derefter taget ud af regnestykket, og vi »slap med« honorarreduktion for paracervi-

kalblokade. De samlede honorarer for paracervikal var løbet op i 0,86 millioner kr. Det vigtige var, at operationsydelseerne ikke blev reduceret, og det lykkedes. Det var det, vi kæmpede for.

Abort i praksis

Fra 1. juli 2004 har det været tilladt at udføre abort på gynækologisk klinik, hvilket betyder at alle gynækologiske praksis har tilladelse til at udføre abort, både kirurgisk og medicinsk.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet anmodede Sygesikringens Forhandlingsudvalg om at nedsætte et ad hoc udvalg, som skulle fastlægge vilkår og honorering af svangerskabsafbrydelse i sygesikringsregi. Fra DFKO stillede vi med undertegnede, Peter Bagger og Jan Pelle. Møderne startede i juni og pågår stadig. Det har været en anstødssten for DFKO, at man har bedt os om at introducere døgnvagt i praksis efter indledt abort. Vi har argumenteret, at vagtberedskabet i Danmark ikke skal udvides på et tidspunkt, hvor man tilstræber centralisering. Dertil har det været svært at få fastlagt en pakkeløsning og udregne et honorar. Sygesikringen ønsker moduler. Slutteligt har vi måttet kæmpe for at få adgang til rhesus profylakse og mefigyne.

Fertilitetsbehandling

Der udføres 5.000 intrauterine inseminationer årligt i speciallægepraksis. Det er en betragtelig del af det samlede tal i landet. Dertil kommer fertilitetsudredning. Der er således stor interesse blandt praktiserende gynækologerne for fertilitet. Medlemmer, som beskæftiger sig med fertilitetsbehandling, kan søge medlemskab af Dansk Fertilitetsselskab; det sker ved henvendelse til bestyrelsen for DFS, fx gennem undertegnede eller ved at søge information på hjemmesiden, www.fertilitetsselskab.dk. Der er et EU-direktiv på vej; det vil give ganske stramme regler for laboratoriearbejdets udførelse; i sin nuværende, mest rigide form, kræver direktivet

hue, maske, overtræksdragt og overtrækssko samt flow-bænk til vask af sædprøver. Forholdsreglerne findes urimelige for behandling med intrauterin insemination. Der arbejdes i DFS på en opblødning, der passer til nordiske forhold. Ellers vil det blive meget dyrt.

Forskning

Fonden for Faglig Udvikling i Speciallægepraksis uddeler forskningsmidler. Der er rigelige midler og kun få lødige projekter ved de halvårlige uddelinger. Der er rigtig god chance for at få støtte til et projekt i praksis; også kvalitetsvurderingsprojekter tildes midler. Vi sidder med i udvalg, som vurderer projekterne for bestyrelsen af fonden

Kursusvirksomheden

Gynækologklubben har i går afholdt kursus i mamma-sygdomme med live demonstrationer i ultralydsscanning af mammae. Tidligere på året har vi haft kursus i abort og kursus i testis. Kurserne har været velbesøgte. Gynækologklubben ser gerne, at især de yngre gynækologer på landets specialafdelinger også inviteres til klubbens voksende kursusvirksomhed. Fra DFKOs side bifalder vi dette initiativ. 1. april 12-18 afholder gynækologklubben kursus i vulvasygdomme på Klarskovgaard syd for Korsør. Karin Edgardh fra Vulvaklinikken i Oslo underviser. Nærmere oplysninger hos Peter Bagger (pbagger@dadlnet.dk), Esben Schacke (esben@schacke.dk) eller Hans-Henrik Wagner (hhw@wagnergyn.dk).

Den kommende periode

Vi har haft et godt og frugtbart samarbejde i bestyrelsen i 2004. Der vil fra i dag komme udskiftninger i bestyrelsen og omfordeling af rollerne. Vi ser frem til et spændende arbejde i 2005.

Suzan Lenz,

31. januar 2005

FYGO-nyt

Februar 2005

Det nye point system er lige rundt om hjørnet!

Sundhedsstyrelsen har barslet med et nyt point-system – »supplerende kriterier til vurdering af kvalificerede ansøgere til hoveduddannelsesforløb i speciallægeuddannelsen« – der er baseret på de samme 7 roller, som speciallægeuddannelse er bygget op omkring. Sundhedsstyrelsen har udarbejdet kriterierne til de ansættende myndigheder, dvs. Amtsrådsforeningen og H:S. Den nye pointfordeling træder i kraft med virkning fra 1. marts 2005 og bliver derfor gældende ved næste ansøgningsrunde.

Forslaget kan læses på hjemmesiden www.fygo.dk.

FYGO's bestyrelse har sammen med Vurderingsudvalget og DSOG set nøje på det nye system og finder, at det langt hen af vejen er identisk med det, vi allerede har inden for vores speciale. Antallet af mulige point øges fra 17 til 25. Som noget nyt gives point for kvalifikationer indenfor rollerne »sundhedsfremmer« (fx distriktslæge på Grønland, arbejde på rådgivningsklinikker, krisecentre mm), »leder og administrator« (fx gennemført MPA, medlemskab af videreuddannelsesråd, ansættelse i administrationen) og »professionel« (organisatorisk arbejde i humanitære organisationer, master i sundhedsvidenskab).

Antal mulige point indenfor videnskab – »akademiker« – er uændret max 6 point, men i og med, at antallet af point øges, kommer videnskab til at tælle procentuelt mindre mod tidligere 33% (6 ud af 17) til nu 25% (6 ud af 25). FYGO's bestyrelse er delt i opfattelse af, om det er godt eller skidt!

Vurderingsudvalget har stillet en række fortolkningsmæssige spørgsmål, bl.a. vedrørende

omfanget af de nye pointgivende aktiviteter? Skal der være tale om lønnet arbejde? Tæller ansættelse på en neurologisk afdeling i Kam-pala?

Vi er som det fremgår af nedenstående inde i en proces, hvor FYGO og DSOG prøver at få et overblik over, hvem der kan beslutte hvad og hvordan! Vi håber, at vi kan svare på spørgsmålene i forbindelse med vores Generalforsamling i marts 2005.

Herudover er FYGO bekymrede for at kriterierne – pointene – fremover kun får vejledende karakter for ansættelsesmyndigheden, hvis man følger teksten fra Sundhedsstyrelsen. FYGO har kontaktet Videreuddannelsessekretariatet i Region Nord, der har ansvaret for vores speciale og herfra forlyder det, at den tidligere praksis fortsætter – altså, at ansættelsesudvalgene kan vælge andre kriterier end »pointene«, men at dette skal begrundes sammen med en beskrivelse af de kriterier, der er lagt til grund for prioriteringen. FYGO vil følge udviklingen nøje, da vi bestemt ikke er interesseret i at komme tilbage til praksis fra fordums tider, hvor ansættelse i kursusstilling var mere baseret på personligt kendskab end på faglige kvalifikationer!!! Heldigvis er vi enige med DSOG og Vurderingsudvalget på dette punkt, og vi ser frem til at finde en acceptabel løsning inden for vores speciale.

Men – igen må vi konstatere, at samarbejdet med Sundhedsstyrelsen har været yderst beklageligt. Processen omkring vedtagelse af det nye system har fuldstændig manglet en høringsfase hos specialeselskaberne. Det har også i denne sag været nærmest umuligt at få et overblik over, hvem der har ansvaret for de forandringer, der sker som følge af den nye uddannelsesreform. Specialeselskaberne har tidligere været direkte høringspart, når SST ønskede at ændre gældende regler, men med den nye organisation, der er opbygget i SST, er det nu hos

Det Nationale Råd, at Sundhedsstyrelsen henter sin rådgivning. I dette råd sidder bl.a. Dansk medicinsk Selskab (DMS), der er en paraplyorganisation for alle specialer, og som nu har ansvaret for, at specialeselskaberne orienteres og høres i relevante spørgsmål. FYGO arbejder sammen med DSOG på at få skabt en struktur og et samarbejde med de involverede parter – Sundhedsstyrelsen, Det nationale råd for den lægelige videreuddannelse, Dansk medicinsk Selskab (DMS) således, at vi sikres de nødvendige informationer, så vi kan bevare rollen som koordinerende omkring uddannelsen inden for vores speciale. Herudover er de 3 regioners rolle uklar – hvor meget skal løses lokalt og sidst men ikke mindst, hvordan sikrer vi, at alle får samme behandling?

Spilleregler for 360 graders evalueringer

FYGO har nu fået svar fra Undervisningsudvalget på vores henvendelse omkring behovet for »spilleregler« omkring »360 graders-evalueringen«. En henvendelse, der var baseret på de første mindre heldige erfaringer med metoden. Alle afdelinger har nu modtaget et sæt »spilleregler« og FYGO finder de udsendte spilleregler fornuftige, bl.a. præciseres det, at der er tale om et redskab til en konstruktiv feedback og ikke en test – at data er fortrolige og skal behandles som personsager – at den uddannelsessøgende med fordel kan se materialet først – at materialet tilhører den uddannelsessøgende – at afgørende kritik skal eksemplificeres. Alt i alt, at metoden skal tages alvorligt, da den kan komme til at gå tæt på den enkeltes personlighed. FYGO ser frem til, at 360 graders-evalueringen bliver genstand for diskussion på Temadagen den 6. april i Odense og FYGO vil hermed opfordre medlemmerne til selv at møde op og bidrage med egne erfaringer, alternativt fremsende dem som en mail til Undervisningsudvalgets formand Lisa Bang (lisa@dadlnet.dk).

FYGO's generalforsamling den 17. marts 2005

FYGO's bestyrelse fremlægger sin beretning i forbindelse med GF den 17. marts. Beretningen vil inden da kunne læses på hjemmesiden. Der er sket mange ting i 2004 og nogle af de emner bestyrelsen gerne vil diskutere er:

- Uddannelse efter nye uddannelsesprogrammer – fungerer det?
- Evaluering af os som uddannelsessøgende – hvordan gøres det?
- Ansvar for egen uddannelse – hvad sker der, hvis checklisterne ikke er attesteret? – UL-billederne er væk?
- Forskningstræning – hvor blev den af?
- Fremtidige kurser og møder – er der for mange? Er DSOG's kurser & møder interessante nok?
- Det nye pointsystem – ændre det noget?

Dernæst skal der findes nye ansigter til en række poster i FYGO's bestyrelse og udvalg, da flere af de »gamle« forlader deres poster og andre er på valg. Bestyrelsen håber, at vi vanen tro skal have kampvalg og vil hermed opfordre alle – der har lyst til at give et nap med – til at stille op!

Med hensyn til deltagelse i organisatorisk arbejde – ja, så er det meget glædeligt at kunne konstatere, at flere afdelinger i Østdanmark nu endelig følger den mangeårige tradition i Vestdanmark for, at uddannelsessøgende får fri med løn ved deltagelse i fx FYGO's bestyrelsesmøder.

FYGO spørgeskema-undersøgelse om medlemmernes møde & kursusaktivitet

FYGO's bestyrelse har registreret en massiv opbakning til de kurser, der afholdes i FYGO's regi. Imidlertid har vi over tid set, at færre og færre af vores medlemmer deltager i aktiviteter i

DSOG regi – dvs Efteruddannelsesudvalgets kurser, DSOG's forårs og efterårsmøder kurser mm. FYGO's bestyrelse vil gerne vide hvorfor og vi har derfor udarbejdet et spørgeskema som vi vil bede Jer svare på.

Blandt besvarelserne trækker vi lod om flotte præmier:

- 1. præmie: gratis deltagelse i Internatkurset 2005 – værdi 950 kr
- 2. præmie: 3 flasker vin
- 3. præmie: 1 flaske vin

FYGO's fremtidige kurser

I vinter/foråret har vi indtil videre planlagt følgende:

- Kursus i gynækologiske infektioner, Øst den 12. april 2005
- Kursus i Obstetrik, Øst og Vest 2005
- Kursus i »Den gode samtale«, Syd foråret 2005

FYGO internatkursus den 17.-18. marts 2005 på Ledernes Uddannelsescenter i Odense

FYGO har denne gang valgt at sætte fokus på livsstil og forebyggelse. Indenfor alle områder af specialtet ser vi, at patientens livsstil i tiltagende grad påvirker vores kliniske hverdag. Samtidig kræver lovgivningen, at patienten skal informeres om risiko forud for en given behandling, herunder hører information om, hvilke muligheder patienten selv har for at forbedre »outcome«. Det er lykkedes os at samle en række spændende foredragsholdere, der med forskellig baggrund og indfaldsvinkel vil belyse emnet. Vi vil derfor håbe, at rigtig mange af Jer vil få lyst til at deltage i kurset.

Som noget nyt vil der blive arrangeret en udfordrende aftenunderholdning. Ligeledes har vi i år sikret os, at vi har kælderetagen for os

selv. Endvidere lover vi, at musikken er på plads.

Reserver derfor allerede plads i kalenderen – tilmelding senest den 1. marts 2005

På vegne af FYGO's bestyrelse
Gitte Eriksen

Gynækologisk- obstetriske infektioner - fra seksuel debut til klimakterium

Målgruppe:

Alle medlemmer af FYGO

Tid:

Tirsdag den 12. april 2005 kl. 17.00–22.00

Sted:

Rigshospitalet, Gynækologisk klinik, afsnit 4074. Ind af indgang 4 (adgang både fra hovedindgangssiden og fra Juliane Maries Vej.) Tag elevatoren til 7.sal. Lokalet ligger lige ved elevatoren.

Undervisere:

Overlæge, ph.d. Ulla Breth Knudsen, Gynækologisk Obstetriske Afdeling D, Odense Universitetshospital.

1. reservelæge ph.d., Rikke Bek Helmig, Gynækologisk-obstetriske afdeling, Silkeborg Central-Sygehus.

Afdelingslæge Jørgen Skov Jensen, Mycoplasma-laboratoriet, Statens Serum Institut.

Point (prækursister):

4 point

Deltagerpris:

100 kr.

Tilmelding:

Senest tirsdag den 29. marts 2005 ved overførelse af 100 kr. til Nordea reg.nr. 2680 kontonr. 5367 133 114. Husk at angive navn på din indbetaling!

Desuden sendes e-mail til: lousen@dadlnet.dk

Kursusledelse:

1.reservelæge, dr.med. Pernille Ravn, Gynækologisk Obstetrisk Afdeling D, Odense Universitetshospital.

Afdelingslæge, ph.d., Thea Lousen, Gynækologisk Obstetrisk Afdeling, H:S Hvidovre Hospital.

Foreløbigt program:

Seksuelt overførte sygdomme, herunder ikke kun chlamydia, men også mycoplasma genitalium, som har vist sig at være forbundet med en betydelig morbiditet. Symptomer, diagnostik, AC og infektioner samt sequelae.

Toksisk shock, inklusive gennemgang af nogle spændende cases.

Infektioner i forbindelse med gynækologiske operationer.

Der vil blive serveret et let traktement, som er inkluderet i prisen.

FYGO-prisen 2004**Hvem skal have
FYGO-prisen 2004?**

Prisen kan tildeles enten en afdeling, der har udmærket sig ved at gøre noget særligt for uddannelse af yngre gynækologer eller gives til en enkelt person, der har gjort en stor indsats for uddannelsen af yngre gynækologer.

Indstilling til FYGO-prisen 2004 kan foretages af alle yngre læger under gynækologisk-obstetrisk speciallægeuddannelse (fase I-III). Ved indstilling af enkeltpersoner vil der blive lagt vægt på, at indstillingen er foretaget af flere uddannelsessøgende. Der skal indsendes en kortfattet, skriftlig indstilling, der skal beskrive, hvilken særlig indsats afdelingen/enkeltpersonen har sat i værk for at forbedre uddannelsen.

FYGO's bestyrelse udvælger blandt de indstillede, hvem der skal have prisen, der består af et diplom og for 500 kr slik! Selve overrækkelsen finder sted på DSOG's forårsmøde i april 2005.

Indstilling skal være bestyrelsen i hænde senest den 18. februar 2005, og indsendes til sekretæren:

Pernille Ravn
Fiskopvej 14,
5700 Svendborg
E-mail: pernille.ravn@ouh.fyns-amt.dk

Fygo internatkursus og generalforsamling

»Livsstil og forebyggelse i relation til gynækologi og obstetrik«

Den 17. & 18. marts 2005

FYGO har til internatkurset i 2005 valgt at sætte fokus på livsstil og forebyggelse. Indenfor alle områder af specialet ser vi, at patientens livsstil i tiltagende grad påvirker vores kliniske hverdag. Samtidig kræver lovgivningen, at patienten skal informeres om risiko forud for en given behandling, herunder hører information om, hvilke muligheder patienten selv har for at forbedre »outcome« (vægttab, rygestop mm). Det er lykkedes at samle en række spændende foredragsholdere, der med forskellig baggrund og indfaldsvinkel vil belyse emnet. Vi vil derfor håbe, at rigtig mange af Jer – også de speciallæger, der er medlem af FYGO – vil få lyst til at deltage i kurset.

Som noget nyt vil der blive arrangeret en udfordrende aftenunderholdning. Ligeledes har vi i år sikret os, at vi har kælderetagen for os selv. Endvidere lover vi, at musikken er på plads!

Målgruppe

Alle medlemmer af FYGO

Tid

Torsdag den 17. marts og fredag den 18. marts 2005

Sted

Ledernes Uddannelses Center, Rugårdsvej 590, 5210 Odense NV

Point (prækursister)

8 timer

Pris

Kr 950,- (uden overnatning kr 800,-).

Overnatning i enkeltværelse i det omfang det er muligt. Angiv hvem du eventuelt gerne vil dele værelse med.

Deltagelse i generalforsamlingen er gratis.

Tilmelding

Tilmelding foregår pr. mail til Pernille Ravn (pernille.ravn@ouh.fyns-amt.dk). Mailen skal indeholde navn og arbejdssted.

Betaling sker ved indsættelse af det relevante beløb på konto i Nordea reg. nr. 2680 kontonr. 5367 133 114 med meget tydelig angivelse af deltagerens navn.

Indbetalingen skal være os i hænde senest den 1. marts 2005!

Vi har reserveret plads til i alt 100 deltagere og »først til mølle princippet« gælder!

Program

Torsdag den 17. marts 2005

Livsstilsfaktorer

09.30–10.00	<i>Ankomst og registrering</i> Kaffe og brød
10.00–10.45	<i>Kost og cancer – er der en sammenhæng?</i> Seniorforsker, læge, ph.d., Anne Tjønneland, Institut for Epidemiologisk Kræftforskning, Kræftens Bekæmpelse
10.45–11.30	<i>Fedme-epidemien: Motivering af den adipøse patient – hvordan?</i> Formand for Ernæringsrådet, Professor dr.med, overlæge Bjørn Richelsen, Medicinsk Endokrinologisk Afd. C, Aarhus Universitets Sygehus
11.30–11.50	Kaffe
11.50–12.35	<i>Livsstilsfaktorer og kirurgiske komplikationer med fokus på rygning</i> Læge, ph.d. Lars Tue Sørensen, Gas-kir. Afd D, Gentofte Amts-

- sygehus
 12.35–13.30 Frokost
 13.30–15.00 *Spiseforstyrrelser set i et gynækologisk & obstetrisk perspektiv*
 Overlæge Marianne Hertz, Psykiatrisk Afd. O, Rigshospitalet
 15.00–15.20 Kaffe
 15.20–18.00 FYGO generalforsamling
 19.00– Middag

Fredag den 18. marts 2005

Forebyggelse

- 9.00–9.45 *Betyder det noget hvad gravide spiser for graviditetsforløbet og barnets helbred?* Adjungeret professor, dr.med. Sjúrdur F. Olsen, Center for Epidemiologisk Grundforskning, Statens Serum Institut
 9.45–10.15 Kaffe
 10.15–11.00 *Det metaboliske syndrom – set i et gynækologisk & obstetrisk perspektiv.* Overlæge, dr.med. Jørgen Rungby, Medicinsk Endokrinologisk Afd C, Aarhus Universitets Sygehus
 11.00–11.15 Strækkeben pause
 11.15–12.00 *Adipositas og obstetriske komplikationer.* Overlæge, ph.d. Jan Steiner Jørgensen, Gyn/Obst. Afd., Odense Universitetshospital
 12.00–13.00 Frokost
 13.00–14.30 *Ændringer i kvinders livsstil og konsekvens for deres sygdomme .* Maria Therese Hoppe, fremtidsforsker, mag. art i etnologi, medlem af den internationale tænketank, The Global Future Forum
 14.30–14.45 Evaluering

Herved indkaldes til ordinær

Generalforsamling i Foreningen af Yngre Gynækologer og Obstetrikere

(FYGO)

**Torsdag den 17. marts 2005
 kl. 15.20–18.00**

Ledernes Uddannelses Center,
 Rugårdsvej 590, Odense

Dagsorden:

- 1) Valg af dirigent
- 2) Beretninger fra:
  - a. Bestyrelsen
  - b. Undervisningsudvalget
  - c. Efteruddannelsesudvalget
  - d. Vurderingsudvalget
- 3) Indkomne forslag til sagsbehandling fra medlemmerne
- 4) Godkendelse af regnskab 2004. Fastlæggelse af budget og kontingent 2005
- 5) Valg:
  - a. Formand
  - b. Bestyrelsesmedlemmer
  - c. Revisor
  - d. Medlem af DSOG's bestyrelse
  - e. Medlem af DSOG's undervisningsudvalg
- 6) FYGO-prisen år 2004
- 7) Eventuelt

ad 3): Forslag fra medlemmerne skal være sekretæren Pernille Ravn, Fiskopvej 14, 5700 Svendborg, e-mail: pernille.ravn@ouh.fynsamt.dk i hænde senest d. 18. februar 2005.

ad 5): Der er mindst 3 bestyrelsesposter og 1

revisor på valg. Herudover skal der indstilles 1 medlem til DSOG's bestyrelse og 1 medlem af DSOG's undervisningsudvalg, der begge skal være uddannelsessøgende. Alle medlemmer opfordres til at stille op. Opstilling kan ske helt frem til generalforsamlingen, og man bedes motivere dette i et kort indlæg på mødet.

Har du behov for at vide mere om hvad bestyrelsesarbejdet indebærer er du meget velkommen til at kontakte bestyrelsens medlemmer.

Mvh
FYGO's bestyrelse

